

NOWINY ZAMOJSKIE

Pismo tygodniowe

poświęcone zagadnieniom politycznym, sprawom społecznym, literackim oraz życiu miejscowemu.

№ 17 (24).

Zamość, d. 31 października 1918 r.

R. II.

POLSKA KRAJOWA

LOTERJA

KLASYCZNA

SUMA
WYGRANYCH

6 MILJONÓW 440 TYSIĘCY MAREK.

Wielka wygrana: pół miliona mk.

R. G. O.

Warszawa, Kredytowa 4.

Ciągnięcie IV klasy — 5 i 6 Listopada 1918 r.

Ostatni termin wymiany losów upływa 2 Listopada r. b.

Losy IV-ej klasy są już w sprzedaży!

Na każdej ćwiartce pieczęć z Orłem Polskim i napisem Rada Główna Opiekuńcza.

TREŚĆ: 3 Rady Miejskiej. — Ze Stowarzyszeń.
— S. p. Michał Łazarczyk. — Kronika.

Z Rady Miejskiej.

Dnia 16 października zamknęła swą działalność tak zwana „Stara Rada“ istniejąca z nominacji władz okupacyjnych od 25 Listopada 1916 r.

Z sumarycznego zestawienia prac jej widzimy cały szereg poważnych prac dokonanych dla dobra miasta, to też przewodniczący p. Stodołkiewicz zamykając posiedzenie i dziękując radnym za współpracę miał pełne prawo w imieniu ustępującej Rady powiedzieć: „spełniliśmy swą powinność sumiennie“.

Ostatnimi czynami starej Rady było powiększenie milicji do 31 ludzi zamiast dotychczasowych 12. Na utrzymanie ich ustanowiono „podatek pogłówny“ w wysokości 2 koron od osoby.

Godzi się przytem zaznaczyć, że Rada miejska na omawianym posiedzeniu złożyła hołd Radzie Regencyjnej za Jej ostatni manifest zjednoczenia Polski.

„Nowa Rada“, pochodząca już z wyborów dokonanych w Sierpniu r. b. składa się z 21 polaków i 11 żydów wybranych kompromisowo. Na burmistrza miasta powołany został ponownie jednogłośnie p. Edward Stodołkiewicz, na zastępcę po zażartej walce p. Stanisław Dziuba. Na ławników Magistratu wybrano radnego p. Epszteina Moj. na ławnika sanitarno-policyjnego, radnego Lewickiego Kazim. na ławnika oświatowego i z poza Rady pp. Gruszeckiego i Kosmalskiego na ławników podatkowego i aprowizacyjnego.

Sekretarzami Rady pozostali: Ks. Dąbrowski, dyr. gimn. Lewicki i dyrektor Banku Łódz. Fischhaut.

Rada prace swe podzieliła na sekcje: administracyjno-gospodarczą, urzędzeń miejskich, oświatowo kulturalną i sanitarno policyjną.

Wszyscy radni złożyli na ręce przewodniczącego następujące przyrzeczenie:

Przyrzekam Panu Bogu, Ojczyźnie i Narodowi polskiemu, że przez cały pozostawania na powierzonym mi urzędzie radnego miejskiego przyczyniać się będę do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi państwa Polskiego, Jego pożytek oraz dobro publiczne mając zawsze przed Oczyma; Narodowi Polskiemu z całej duszy wiernie służyć, wszystkich obywateli kraju w równym mając zachowaniu; przepisów prawa pilnie strzedz, obowiązki urzędu spełniać gorliwie i sumiennie, tajemnicy urzędowej dochować.

Na znak powyższego podajemy rękę przewodniczącemu p. Stodołkiewiczowi i składamy swoje podpisy.

Uchwalono następnie odbywać posiedzenie raz na miesiąc plenarne i pięć posiedzeń sekcyjnych.

Uposażenie wyznaczono dla burmistrza 1200 koron, zastępca i dwaj ławnicy po 750 kor. miesięcznie. Zdecydowano również podwyższenie uposażenia pracownikom Magistrackim. Wreszcie postanowiono zaangażować weterynarza miejskiego i opracować regulamin dla lekarza miejskiego i poszczególnych działów administracyjnych Rady.

Posiedzenie Rady miejskiej z d. 28 b. m. było niezwykajnie burzliwe. Złożyli więc „moralny protest” radni żydzi przeciw usunięciu p. M. Epszteina z aprowizacji i wybraniu tegoż na ławnika sanitarnego. Następnie „Klub mieszczanski” z pp. Czernickim i Dziubą Stan. na czele wystąpił z całym szeregiem wolnych wniosków, które wywołały parogodziną dyskusję, parokrotnie wzburzyły namietności, pozytywnego nic nie przyniosły, a sumarycznie dowiodły, że wyrazieliem opinii „klubu” dużo brakuje pod względem parlamentarnego wyrobienia i... taktu.

Tak było z projektem wybrania delegatów do Sejmiku pow. od Nowej Rady miejskiej, gdy takowi wybrani są na 3 lata nie od Rady lecz

od miasta i niema prawnej podstawy do ich usunięcia czy zamiany.

Projekt opodatkowanie miasta sumą 120 tysięcy koron na rzecz Straży Obyw. napotkał silny sprzeciw co do wysokości sumy i w konkluzji przesłany został do opracowania przez sekcję adm. gosp.

Kwestję uzyskania dla Zamościa uniwersytetu z pewną pobłażliwością przekazano komisji, do której powołano projektodawców rad. Czernickiego, Dziubę i ks. Dąbrowskiego. Lecz kiedy w myśl dalszego wniosku rad. Czernickiego i Dziuby na tąż komisję zaproponowano włożyć staranie się, aby posesję po-Franciszkach nie oddawać Franciszkanom lecz na potrzeby kulturalno-oświatowe; gdy pod adresem zakonów użyto wyrażen „czarna armja, balast, dramat i t. p. niedopuszczalne określenia, słusznie powstałi przeciw roztrząsaniu podobnych spraw radni ks. Dąbrowski, Kiosowski, Stodołkiewicz, Żak, Gawroński i inni kategorycznie odrzucając podobne debaty i grożąc ustąpieniem z Rady na wypadek ujemnego wyniku głosowania nad wnioskiem, który też i został pogrzebany, pozostawiając ogólny niesmak.

Ze Stowarzyszeń.

Z inicjatywy Warszaw. Związku Stow. Spoż. odbył się dnia 20 b. m. zjazd delegatów Stow. Spoż. pow. Zamojskiego celem utworzenia Stowarzyszenia Okręgowego mającego za zadanie złączyć działalność wszystkich stowarzyszeń w jedną całość, a tem samem dodać siły szczególnie drobnyim stowarzyszeniom, zaledwie dziś wegetującym, a często będącym w zależności finansowej od osób prywatnych, nie rzadko sklepowych stowarzyszenia.

Na zjazd stawilo się 61 delegatów reprezentujących 40 stowarzyszeń istniejących w powiecie. Przewodniczył zebraniu p. Borowski ze Zwierzynca, referował p. A. Nowakowski instruktor związku z Warszawy.

Po zasadniczem uchwaleniu przystąpienia do okręgowego Stowarzyszenia zebrani wybrali Komisję do zajęcia się dalszymi losami tej sprawy. W skład komisji weszli: pp. Bogucka, Bo-

rowski, Denkiewicz, Dziuba K., Ks. Dąbrowski, Gawroński, Klimaszewski, Lesiewski, Mazurek, Nowakowski, Bogowski, Rojewski, i Zybala.

Na odbytem w dniu 27 b. m. posiedzeniu Komisji powołano p. Gawrońskiego na przewodniczącego, poczem rozdzielono pomiędzy paru członków komisji pracę zbadania stanu majątkowego wszystkich stowarzyszeń w powiecie, celem ocenienia, które z nich mogłyby wejść w skład okręgowego stowarzyszenia. Uproszono również p. Rogowskiego o zapoznanie się z działalnością okręgowego Stowarzyszenia w Kłomnicach. Następne zebranieznaczono na 1 Grudnia.

Zgłosili się do Redakcji „Nowin” bracia Goldszteinowie obrażeni wzmianką, że ich posądzono o należenie do „BUNDU”. Jest to charakterystyczny i stale potwaktający się objaw; można wymieniać najtajniejsze sprawy, cytować nazwiska ludzi działających w tej czy innej partji lub stronnictwie, o ile ono nie jest żydowskim, bo zaraz robi się „gwałt, obraza, denuncjacja!” A jednak społeczeństwo polskie chce i ma prawo wiedzieć, co się w jego kraju dzieje. P. p. Goldszteinowie niech się nie obawiają, nikt im w skórę nie da za należenie do „Bundu”; działalność tej partyjki jest ogólnie znana i nikogo nie wzrusza. Za czasów rosyjskich mogli p. Brondeina wywieźć do Wołogdy, to były czasy represji, ale dziś ani jemu ani p. Becherowi, czy p. Goldbergowi włos z głowy nie spadnie o ile nie będą wykraczać poza dozwolone granice....

Straż obywatelska nie zadawalenia tych, którzy się zapisali do jej szeregów. Wybrany został zarząd, ogłoszony dowódca, jego pomocnicy, ale szeregi puste, przeciwnie powstaje bardzo silny głos, że wybór p. Stefana Pomarańskiego na powiatowego Komendanta był zupełnie niefortunny, że p. Tomasz Czernicki nie ma prawa reprezentować Organizacji wojskowej w Zamościu do której nie należał; zrzekł się też zaszczytu komendanta miasta p. Sobociński i t. d.

Ostatnio wiadomo, że całą dalszą robotę Zarząd podporządkowuje Sejmikowi pow., to jest staje na tym stanowisku, które było punktem wyjścia organizatorów Straży w Zamościu, a co wywołało tak gorący sprzeciw mienarów Stronnictwa Ludowego.

Nie od rzeczy będzie też przypomnieć, że straż obywatelska jest to formacja przejściowa, która okaże się zupełnie zbędną z chwilą zorganizowania państwowych sił wojska i milicji. To też i na Komendanta powiatowego straży niekoniecznie niezbędnem musi być szarża wojskowa, a zresztą sił wojskowych w powiecie jest cały legion.

Stronnictwo Ludowe w Zamościu rozpoczęło wydawanie swego pisma pod tytułem „Gazeta Zamojska”. Trudno jest z pierwszego numeru sądzić o wartości pisma, czy jego tendencjach; znając jednak ludzi do pracy tej zabierających się, jak również czytając uważnie zwroty wydanych już numeru i dodatku wnioskować należy, że będzie to organ radykalny, czysto partyjny, więcej socjalistyczny jak polskoludowy, prędzej jątrzący i burzący, niż twórczy... Obyśmy się mylili w swych horoskopach!

Polska Organizacja Wojskowa komenda 4 wydała gorącą odezwę wzywającą do szeregów wszystkich, komu sprawa polska droga. Ruch i praca od pewnego czasu daje się widzieć ożywione.

Ś. p. Michał Łazorczyk.

W przeszłym tygodniu rozstał się z życiem w Kawenczynie gm. Szczepieszyn ś. p. Michał Łazorczyk, jedna z najpoważniejszych postaci włościan pow. Zamojskiego. Wysokiej inteligencji, obdarzony wybitnym darem wymowy, całą duszą miłujący ziemię, której był synem, brał udział we wszystkich pracach mających dobro Ojczyzny i społeczeństwa polskiego na widoku, wymową swoją porywając siernieżną brać.— Broniąc praw włościjaństwa i występując nieraz w stanowczych słowach przeciwko nadużywaniu pseudopraw klas innych, był zarazem zdecydowanym głosi-cielem spokojnego rozwoju życia gospodarczego włościjan, piętnując rzucane lekkomyślnie hasła walki bratobójczej. Widzieliśmy w ostatnich czasach ś. p. Łazorczyka przy pracy w Radzie Powiatowej jako członka Zarządu, a następnie jej prezesa; widzieliśmy Go na pierwszym Zjeździe Krajowym zwołanym przez Tym Radę Stanu i w wielu delegacjach i misjach, wszędzie stał twardo na obranym stanowisku. Niech Mu umiłowana przezeń ziemia lekką będzie!

Lesiewski.

Kronika.

— Rekonyljacja kościoła po-Bazylijańskiego w Zamościu odbyła się w obecności kilkunastu księży i przy napływie kilkanastu tysięcy ludności. Aktu poświęcenia dopełnił Ks. Jan Jędrzejewski; Sumę odprawił s. Goliński z Łabuń; Słowo Boże i patryjotyczne wezwania głosili Ks. Jędrzejewski i O. Dominik z Kossobud.

— Hejnały na wieży Magistrackiej zaprowadzono w dniu 28 b. m. ku prawdziwemu zadowoleniu mieszkańców, Trzy razy dziennie p. Roman członek milicji głosi donośnie o Polskości miasta.

— Posiedzenie Sejmiku powiatowego odbędzie się dnia 31 b. m. w czwartek o godzinie 11-ej w byłym zamku

Na porządku obrad są następujące sprawy:

- 1) odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia
- 2) Sprawozdanie z ogólnej działalności Wydziału powiatowego.
- 3) Zestawienie rachunkowe za czas od 1/1 do 31/10 1918 r.
- 4) Wybór 3 członków Rady Szkolnej okręgowej.
- 5) Wybór 3-ch członków komisji rewizyjnej
- 6) Organizacja milicji.
- 7) Redukcja budżetu.
- 8) Wnioski i interpelacje członków.

— Tyfus plamisty ukazał się przy ul. Ormjańskiej № 18 Środki ostrożności policyjno-sanitarne zostały zarządzone

— Wykłady powszechne uniwersyteckie rozpoczynają się w Zamościu w dniu 31 b. m. odczytem prof. Bryły „O Chinach” Dnia 1 i 2 Listop. prof. Drexler wygłosi „Skarby Zamościa”; 15 Listop. Dr. Hirschler „Hodowla zwierząt” i t. d. Wykłady odbywać się będą w gimnazjum o 6 wieczorem.

O g ł o s z e n i e.

Zabezpieczenie praw emerytalnych.

Wydział Rejestracji należności, przypadających do skarbu rosyjskiego, Bank Warszawski, Kapucyńska 3, przystąpił do rejestrowania praw emerytalnych na mocy których rząd polski będzie miał możliwość zażądania do rządu rosyjskiego odnośnej kwoty z kapitału ogólnie emerytalnego. Wobec tego rejestracji ulegają:

- a) emerytury urzędników, którzy już otrzymywali je przed okupacją,
- b) emerytury wyznaczone po okupacji dla urzędników ewakuowanych
- c) emerytury wysłużone lub jeszcze nie przyznane przez rząd rosyjski,
- d) wkłady emerytalne urzędników, którzy nie wysłużyli jeszcze emerytury,
- e) inne pretensje byłych urzędników od rządu rosyjskiego, pochodzące z tytułu służby, jak nprz. nie wypłacona pensja, sumy ewakuacyjne, likwidacyjne i t. p.

Wydział Rejestracji wzywa zatem do niezwłocznego zgłoszenia się:

- a) emerytów wylegitymowanych, czyli posiadających książeczki emerytalne,
- b) wdowy i sieroty po emerytach wylegitymowanych,
- c) byłych urzędników, którzy nabyli prawa do emerytury, przez rząd rosyjski jeszcze nieprzyznane,
- d) byłych urzędników, którzy płacili wkłady emerytalne, lecz nie nabyli prawa do emerytury,
- e) wdowy i sieroty po byłych urzędnikach,
- f) spadkobierców emerytów i urzędników,
- g) tak zwanych, wolnonajemnych celem ustalenia swych pretensji.

Nadmienić należy, że prawa emerytalne będą mogły być skutecznie dochodzone tylko przez rząd polski, a nie w drodze prywatnych zabiegów pojedynczych osób, wobec czego każdy, kto ma jakiegokolwiek prawa emerytalne, winien bezwłocznie prawa te zarejestrować, aby ułatwić rządowi polskiemu wydobycie całej sumy potrzebnych na wypłacenie emerytur kapitałów.

Wszystkie sprawy rejestracji załatwia

„Agencja w Zamościu w lokalu Banku Łódzkiego“.

Prenumerata „Nowin Zamojskich“ wynosi 18 kor. rocznie, 9 kor. półrocznie, 4.50 kwartalnie, pojedynczy egzemplarz 40 hal. Z przesyłką pocztową 20 K. rocznie, 10 K. półrocznie, 5 K. kwartalnie.

CENY OGŁOSZEŃ: cała kolumna 80 koron, $\frac{1}{2}$ kolumny 45 koron, $\frac{1}{4}$ kolumny 25 koron, $\frac{1}{8}$ kolumny 15 koron, $\frac{1}{16}$ kolumny 8 koron. Drobne ogłoszenia 20 halerzy za wyraz.

Adres redakcji i administracji: Zamość.

Redaktor: *Józef Lesiewski.*

Wydawnictwo Zamojskiej Spółki Wydawniczej.